

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2025-04-03
Besvaras senast
2025-04-09 kl. 12.00

Till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

2024/25:979 Sanningskommissionen för det samiska folket

De senaste åren har Sverige återkommande fått kraftig kritik från såväl FN som Europarådet för behandlingen av samerna som urfolk och för att man bryter mot flera av de bindande konventioner som Sverige ratificerat. Kritiken har visserligen rört olika frågor men har gemensamt att den är skarp och konstaterar att Sverige brister i sina åtaganden.

I en artikel i DN den 29 mars 2025 framgår det att FN återigen kritiserar den svenska regeringen. Bernard Duhaime och Albert K Barume, FN:s specialrapportörer gällande mänskliga rättigheter och urfolks rättigheter, har i ett gemensamt brev riktat kritik mot regeringens hantering av Sanningskommissionen för det samiska folket. FN-rapportörerna skriver att de ”med oro” noterar en otillräcklig budgettilldelning och att det kan påverka institutionens förmåga att effektivt utföra arbetet och fullfölja sitt mandat inom den utsatta tidsramen. Rapportörerna påminner i brevet om att internationell rätt inte tillåter att ekonomiska begränsningar hindrar statens skyldigheter gällande mänskliga rättigheter. Trots det har regeringen i år bara beviljat kommissionen knappt 70 procent av dess budgetäskande, vilket enligt sanningskommissionens ledamöter riskerar att göra att man inte kommer att kunna färdigställa arbetet på ett adekvat sätt.

Sanningskommissionen tillsattes 2021 efter att bland annat Sametinget arbetat med frågan under lång tid. Kommissionen har i uppdrag att kartlägga och sprida kunskap om hur staten har behandlat samerna och hur historiska oförrätter och övergrepp påverkar villkoren för samerna i dag. Kommissionen ska även lämna förslag på åtgärder som bidrar till upprättelse och främjar ett livskraftigt samiskt samhälle.

Arbetet i kommissionen har dock påverkats av att två ordförande begärt entledigande samt att det skett flera personalförändringar. Under arbetets gång har även flera ledamöter i kommissionen begärt entledigande. Detta har enligt kommissionen inneburit stora utmaningar i genomförandet av kommissionens uppdrag. Enligt en skrivelse till Kulturdepartementet är kommissionens samlade bedömning att det inte finns tillräckligt med vare sig tid eller personella och ekonomiska förutsättningar att kunna leverera ett fullgott slutbetänkande om man inte får förlängd utredningstid.

Sammantaget borde detta vara goda skäl för regeringen att till exempel förlänga

kommissionens uppdrag samt tillföra mer medel. Hittills har det inte framkommit något som tyder på att kommissionens begäran om mer utredningstid samt medel tillgodosetts. Det vore genant om regeringens hantering av kommissionens arbete leder till ännu en oförrätt gentemot det samiska folket.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga kulturminister Parisa Liljestränd:

Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att ge sanningskommissionen möjlighet att på bästa sätt fullgöra sitt arbete i enlighet med de åtaganden Sverige förbundit sig till?

.....

Jessica Wetterling (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch